

DE FANFARE
VOOR EN DOOR ONS ALLEMAAL!

Projectinformatie

Voor meer informatie:

Liesbeth P.M. Hop

Telefoon 06-43587954

Hop.liesbeth@gmail.com

Projectinformatie ‘De Fanfare, voor en door ons allemaal!’

Een initiatief van Fanfaregezelschap VIOS Hoenderloo

Inleiding

Het fanfareorkest erkend als Immaterieel Erfgoed in Nederland

Het is meer dan terecht dat ‘het fanfareorkest’ officieel is geregistreerd als Immaterieel Erfgoed in de landelijke inventaris vanaf november 2021, met het streven tot het behoud van dit erfgoed door het toekomstbestendig te maken, lokale erfgoed- en vrijwilligersorganisaties te versterken en iedereen met dit erfgoed in aanraking te brengen door educatie.

Fanfareorkesten vormen namelijk een uniek onderdeel van het Nederlandse culturele erfgoed. Wat deze orkesten bijzonder maakt, is de specifieke bezetting van koperblazers, saxofoons en slagwerk, wat zorgt voor een krachtige en warme klank. Dit type orkest is vooral kenmerkend voor Nederland en delen van België. Fanfaremuziek speelt een belangrijke rol bij lokale evenementen, festiviteiten en herdenkingen, en bevordert de gemeenschapszin in dorpen en steden. Het behoud van fanfareorkesten is van groot belang, omdat ze niet alleen cultuurdragers zijn, maar ook jongeren en volwassenen samenbrengen en muzikaal ontwikkelen. Ze versterken sociale cohesie en bieden een podium voor talentontwikkeling en educatie. De verbinding met de gemeenschap en de traditie van samen muziek maken is van onschatbare waarde, en het zou een verlies zijn als dit erfgoed verloren zou gaan.

Met name in en rondom Apeldoorn zijn nog veel fanfareorkesten actief, al kan het voortbestaan van deze unieke orkesten in de huidige maatschappij niet als vanzelfsprekend worden genomen.

Ook in Hoenderloo, gemeente Apeldoorn, wordt veel waarde toegekend aan de fanfaretraditie en de unieke fanfaremuziek. Hele generaties zijn met de fanfare opgegroeid en nog steeds spelen hele gezinnen gezamenlijk in het orkest, dat al jaren zijn muzikale bijdrage levert aan sociale en feestelijke evenementen, maar ook een rol speelt bij minder vrolijke gebeurtenissen van dorpsgenoten. Lief en leed worden in Hoenderloo met elkaar gedeeld en de fanfare is er altijd bij om vreugde, plezier en troost te bieden. Fanfaregezelschap VIOS Hoenderloo (Vooruitgang is ons Streven) heeft in 2021 haar 100-jarig jubileum mogen vieren. Tijdens de viering van dit heuglijke feit werd haar een Koninklijke Onderscheiding uitgereikt, wederom een bevestiging van de waarde van de fanfare voor de gemeenschap. Je kunt dus met een gerust hart zeggen dat Hoenderloo een zeer rijke fanfaretraditie kent!

Het huidige bestuur van VIOS Hoenderloo heeft zich tot doel gesteld om zich in te zetten voor het behoud van de prachtige fanfaretraditie in Nederland en heeft het 3-jarige project 'De Fanfare, voor en door ons allemaal!' geïnitieerd. We willen dat meer mensen in aanraking komen met de geschiedenis, de traditie en de waarde van de fanfaremuziek en het fanfareorkest. Onze doelstellingen sluiten naadloos aan bij de Borgingsacties 'Het Fanfareorkest' 2022–2025 geformuleerd door het Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed Nederland.

VIOS Hoenderloo kreeg de afgelopen jaren, net als andere Fanfaregezelschappen op de Veluwe, te maken met een aantal uitdagingen, zoals de coronaperiode, jeugd die wegtrok uit het dorp en dus ook het feit dat de bevolking van Hoenderloo langzamerhand verouderde. Ook de andere afleidingen die de jeugd tegenwoordig vooral online vindt, helpen niet bij het in stand houden van de ledenbestanden. Gelukkig biedt de huidige situatie ook kansen, aangezien er steeds weer nieuwe bewoners naar Apeldoorn en omgeving trekken; meestal jonge gezinnen met kinderen die de rust opzoeken. Het is dan ook een zeer gunstige ontwikkeling dat er sinds 2018 weer een basisschool IKC Hei & Bos in Hoenderloo gevestigd is, na jaren gesloten te zijn. We werken dan ook graag met hen samen in het kader van dit project.

Ook het Fonds van Cultuur Participatie vindt het project *De Fanfare, voor en door ons allemaal!* van essentieel belang voor het vergroten van de aandacht voor Fanfaremuziek en -orkesten in Nederland, het ontwikkelen van moderne muziekeducatie voor basisscholen over het Fanfareorkest, maar ook voor het ondersteunen van verenigingen bij het vergroten van hun toekomstbestendigheid. Het Fonds heeft dan ook een aanzienlijke subsidie verstrekt voor de ontwikkeling en uitvoering van dit ambitieuze 3-jarige project.

Aangezien Apeldoorn de thuishaven is van de enige beroepsfanfare van Nederland werken we graag samen met de Gemeente Apeldoorn en met het Orkest Koninklijke Marechaussee. Dit orkest werd in 1950 opgericht, waarbij de inwoners en de toenmalige burgemeester van Apeldoorn de benodigde muziekinstrumenten schonken. Deze historische verbinding tussen Apeldoorn en de fanfaretraditie maakt het project een mooie aanvulling op de culturele identiteit van de stad. Het project beoogt Apeldoorn onder de aandacht te brengen als 'muziekstad' in het algemeen, maar als echte 'Fanfarestad' in het bijzonder. We zijn dan ook trots dat we *dhr. Marc Gouswaart*, tamboer-maitre en slagwerk-instructeur bij het Orkest Koninklijke Marechaussee, bereid hebben gevonden de slagwerklessen te verzorgen voor dit project. Ook is *Dhr. Jan van Lienden*, Voormalig instructeur/tamboer maitre Historisch tamboerkorps Koninklijke Marechaussee en huidig Instructeur Slagwerkgroep VIOS Hoenderloo bereid gevonden te fungeren als *speciaal adviseur* voor het project.

Natuurlijk wordt er, in het kader van dit project nauw samengewerkt met Fanfarekorpsen in en om de Gemeente Apeldoorn, denk aan Eendracht Apeldoorn, Vaassens Fanfare Corps, Brassband Apeldoorn, DAP Apeldoorn, Eendracht Eerbeek, Juliana Uddel, Excelsior Harskamp, Eendracht Schaarsbergen en vele anderen.

Tevens is een Comité van Aanbeveling samengesteld van mensen die de Fanfaremuziek een meer dan gemiddeld warm hart toedragen en die een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan de kwaliteit, het belang en de zichtbaarheid van het project. Het huidige Comité bestaat uit:

Mr. G.J. (Fred) de Graaf

Voormalig burgemeester Apeldoorn, lid en voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal
Lid Comité van Aanbeveling van de International Military Music Society afdeling Nederland

Dhr. Eric Burmeister

Kolonel b.d. Koninklijke Luchtmacht, Adviseur Onderzoeksraad voor Veiligheid
Oud Lid Algemeen Bestuur en Ceremoniemeester Nationale Herdenking, Nationaal Comité 4 en 5 mei
Voormalig Adviseur Stichting Koninklijk Apeldoorn

Dhr. Peter C. Drenth

College van Gedeputeerde Staten Provincie Gelderland
Gedeputeerde Erfgoed en Cultuur, Vrijheid, Recreatie, Toerisme, Programma Veluwe, Foodvalley,
Vitale vakantieparken, Algemeen bestuur, P&O, Sterk bestuur, Coördinatie Lobby

Dhr. Seger Emmanuel baron van Voorst tot Voorst

Directeur Stichting Het Nationale Park De Hoge Veluwe
Voorzitter Stichting Nationale Veteranenbegraafplaats Loenen

Dhr. Frans van der Avert

Algemeen Directeur Paleis Het Loo
Voormalig Directeur Paleis Soestdijk, CEO Amsterdam Marketing en Press Officer Rijksmuseum

Projectactiviteiten

Het belang van een Nationale Leerlijn Fanfareorkest

Wetenschappelijke onderzoek bevestigt steeds weer opnieuw dat muziek een directe verbinding maakt met heel veel aspecten van de persoonlijke ontwikkeling van jeugd. Daarom zou het een essentieel onderdeel van het onderwijsprogramma op elke basisschool moeten zijn. Het is niet alleen een kwestie van muzikaal vaardiger worden – hoewel dat natuurlijk waardevol is – maar het is ook een krachtige manier om kinderen te helpen hun volledige potentieel te bereiken, op intellectueel, emotioneel en sociaal gebied.

“Muziekonderwijs is belangrijk.... Niet omdat je er muzikaal vaardig van wordt, maar omdat je er creatief, sociaal en gelukkig van wordt!”

Suzan Lutke, Muziekvakdocent en Auteur ‘Als de muziek er al is!’

Daarnaast is educatie de beste manier om jeugd kennis te laten maken met immaterieel erfgoed dat het waard is om behouden te worden. Daarom legt VIOS Hoenderloo voor dit project de nadruk op het ontwikkelen van lesmaterialen. Door het ontwikkelen van een unieke doorlopende leerlijn voor het basisonderwijs, die voor het eerst uitsluitend gericht is op de geschiedenis, de samenstelling en de muziek van het Fanfareorkest, maken we het mogelijk dat alle basisscholen, muziekverenigingen en gemeenten in Nederland en België straks kosteloos kunnen beschikken over kwalitatief hoogwaardig muzikaal lesmateriaal voor jeugd van 4 tot en met 14 jaar oud. De leerlijn levert op deze wijze een essentiële bijdrage aan het onder de aandacht brengen en behouden van het ‘Fanfareorkest’ als belangrijk immaterieel erfgoed in Nederland en België.

(Vervolg)

Deze Nationale Leerlijn Fanfareorkest wordt ontwikkeld door een team van 4 muziekvakdocenten onder leiding van een professionele lesplanontwikkelaar, speciaal aangetrokken voor dit project. De leerlijn is gebaseerd op de SLO (Stichting Leerplan Ontwikkeling) Inhoudslijnen Muziek en Cultureel Erfgoed voor het Primair Onderwijs en de Kerndoelen voor het Basisonderwijs. De leerlijn zal beschikbaar zijn vanaf september 2025.

Duurzaamheid van het project: Opleiden van Muziek(Erfgoed)Coaches

Voor het bestuur van VIOS Hoenderloo is de duurzaamheid van het project zeer belangrijk. Zij wil geen incidenteel muziekproject uitvoeren, maar een blijvende bijdrage leveren aan het behoud van de Nederlandse Fanfaretraditie. Daarom worden er in het kader van dit project tevens ervaren *fanfaremuzikanten en basisschoolleerkrachten* in de gemeente Apeldoorn opgeleid tot zogenaamde 'Muziek-Coaches'. Zij zijn in staat op langere termijn de doorlopende leerlijn te verzorgen. Zij worden ook opgeleid om eventuele Fanfare Leerorkesten te leiden en samenspeelgroepen van leerlingen te organiseren. Op deze manier ontwikkelen we een effectieve vorm van **co-teaching**, waarbij zowel de fanfaremuzikanten als de groepsleerkrachten van elkaar leren, waardoor er een beweging ontstaat die alleen maar kan leiden tot meer kwaliteit in het cultuuronderwijs. Op deze manier worden incidentele muziekprojecten vermeden en ontstaat een duurzaam en continu proces wat betreft de educatie over en het behoud van het Fanfareorkest als immaterieel erfgoed.

Fanfare Leerorkest Hoenderloo

Na de sterke bezuinigingen op muziekscholen in Nederland hebben meerdere instanties een Leerorkest opgericht met fantastische resultaten. Ook wij geloven in de kracht van het samenspeelen en samenleven in een Fanfare Leerorkest Hoenderloo. Tijdens schooltijd spelen leerlingen van de groepen 5 tot en met 8 samen in kleine groepen en krijgen les op een door hen gekozen instrument door muziekvakdocenten en later van de muziekcoaches in Hoenderloo.

De huidige leden van de Fanfare Hoenderloo zullen maandelijks individueel of in kleine groepjes aanschuiven bij het Fanfare Leerorkest Hoenderloo om 'samen te spelen' met de leerlingen. Op deze manier ontstaat er al een band tussen de huidige en de toekomstige fanfaremuzikanten in Hoenderloo. We starten het leerorkest met 40 leerlingen van basisschool IKC Hei & Bos en organiseren een jaarlijks Jeugd Muziek Spektakel met andere jeugdorkesten in de omgeving.

Binnenschoolse en buitenschoolse activiteiten

Aangezien we met dit project meerdere, verschillende doelgroepen willen bereiken, ontwikkelen we de komende 3 jaren zowel de binnenschoolse activiteiten, zoals de Doorlopende Leerlijn 'De Fanfare, voor en door ons allemaal!', maar ook de organisatie van het Fanfare Leerorkest Hoenderloo. Daarnaast willen we ook andere geïnteresseerden kennis laten nemen van de Fanfare, als belangrijk immaterieel erfgoed met het doel hen te stimuleren daar actief aan deel te nemen (spelend of als vrijwilliger). Voor hen zullen we in de jaren 2025 tot en met 2028 buitenschoolse activiteiten ontwikkelen. Deze buitenschoolse activiteiten worden voornamelijk uitgevoerd door een actieve groep vrijwilligers uit Hoenderloo. Zie hieronder een overzicht van de activiteiten:

Binnenschoolse activiteiten:

1. Ontwikkeling Nationale Leerlijn Fanfareorkest
2. Verzorgen van muziek- en instrumentlessen
3. Organisatie van het Fanfare Leerorkest Hoenderloo

Buitenschoolse activiteiten:

1. Opleiding Muziek-erfgoed-coaches voor muzikanten en leerkrachten gemeente Apeldoorn
2. Diverse culturele projecten gericht op het vergroten van het bewustzijn van burgers over de waarde en de noodzaak van het behoud van de Fanfare als immaterieel erfgoed:
 - a. Maestro competitie 'Dirigeer de Fanfare'
 - b. Pubquiz voor jongeren over het fanfareorkest
 - c. Het organiseren van een expositie over het fanfareorkest in het Museum De Kleine Arcke
 - d. Het organiseren van een 'Jeugd Muziek Spektakel' voor kinderen en hun ouders
 - e. Belevings- en educatieconcert 'Tussen het orkest' o.l.v. succesdirigent Thomas Lowe
3. Het organiseren van twee Fanfare Masterclass/Play Inn (2026 en 2027) voor ervaren muzikanten in de gemeente Apeldoorn en omgeving
4. Het organiseren van twee kortlopende muziekprojecten, bestaande uit een aantal repetities en een optreden voor oud-leden en oud-muzikanten in de gemeente Apeldoorn en omgeving
5. Het organiseren van een drietal samenwerkingsconcerten met andere fanfarekorpsen in de gemeente Apeldoorn en omgeving, met VIOS Hoenderloo als gastheer

Dankwoord en conclusie

Het bestuur van VIOS Hoenderloo is het Fonds voor Cultuur Participatie zeer erkentelijk voor het toekennen van de subsidie in de regeling 'Cultuur Maken'. Daarnaast willen wij iedereen die een bijdrage levert aan het succes van dit project bij voorbaat hartelijk danken! Wij kunnen het niet alleen, maar u kunt rekenen op onze volledige inzet bij het ontwikkelen en uitvoeren van het Projectplan.

Mocht u nog vragen hebben of zich willen inzetten voor dit belangrijke project?

Neem gerust contact op met Liesbeth P. M. Hop, projectleider en initiator.

Zij is bereikbaar via email hop.liesbeth@gmail.com of via telefoon 06- 435 879 54.

